ποίησιν ὥστε ἀφαιρεῖται ὅταν συντάσση δικαστικὰς ἀποφάσεις ἢ κρατεῖ καταθέσεις μαρτύρων, καὶ τὰς γράφει ἐμμέτρως».

Καὶ τὸ «Σκρίπ» δημοσίεψε κάπια μαρτυρική κατάθεσή του ποὺ βρίσκεται στὰ πρακτικὰ τοῦ 1902 (ἀριθ. 3344) καὶ εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

«Τὴ νύχτα σὰν ἐπρόγκηξαν τὰ γίδια ἀπὸ τὸν ὕπνο,
πετάχτηκα καὶ φώναξα τὸν γέρο μου πατέρα
καὶ τότε πέρα ἐκάμαμε νὰ ἰδοῦμε τί συμβαίνει,
καὶ μὲ τὰ μάτια μας καλὰ γνωρίσαμε τὸ Σκούντα
νὰ φεύγῃ εἰς τὰ τέσσαρα χωρὶς μιλιὰ νὰ δώσῃ
εἰς τὸ δικό μας μίλημα.

Σὰν ἔλλειπαν τὰ γίδια μας, τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα,
ἐπήγαμε καὶ σμίξαμε στὴ στάνη του τὸ Σκοῦντα,

. . . . . .

ἀλλὰ καλὰ δὲν ἔκανε πῶς ἔκλεψε τὰ γίδια.
Μὰ σὰν καὶ τὸν κατάγγειλε ὁ Γιάννης Δαφογιάννης,
τὴν πράξη ἀναγνώρισε καὶ πλέρωσε τὰ δύο
καὶ ἀπόδειξε συντρόφους του τὰ δυὸ παιδὰ τοῦ Μήτσα».

Δὲ λέμε πὼς εἶναι ἄσκημοι οἱ στίχοι, εἶναι μάλιστα ἀρκετὰ καλοί, μὰ καὶ πεζὰ νὰ εἴτανε γραμμένη ἡ κατάθεση πάλι θὰ εἶχε τὴν ἀξία της ἀφοῦ ὁ κ. Βέλεχας ἔγραψε ὅ,τι εἶπε καὶ ὅπως τὰ εἶπε ὁ μάρτυρας, χωρὶς νὰν τοὺς προστέσει τὸ βερνίκι τῆς ἐπίσημης δικαστικῆς γλώσσας ποὺ πολλὲς φορὲς μὲ τὶς ἑλληνικοῦρες της καὶ τὶς στρυφνές της φράσες ἀλλάζει ὁλωσδιόλου καὶ παραμορφώνει ὅσα λέγουνται στὸ δικαστήριο.

Νὰ ποὺ ἕνας φτωχὸς ὑπογραμματέας ἀποκότησε κάτι μεγάλο καὶ μπορεῖ γι' αὐτὸ – καθὼς μᾶς πληροφορεῖ τὸ «Σκρίπ»—«πολλάκις ν' ἀπελύθη τῆς θέσεως τοῦ ἐμμίσθου ὑπογραμματέως».

ΕΙΔΙΚΟΥΣ

ἐζήτησε ἡ Βουλὴ σὲ μιὰ συνεδρίαση τῆς περασμένης βδομάδας νὰ μελετήσουν κάπιο ἐκπαιδευτικὸ νομοσχέδιο, καὶ οἱ *εἰδικοὶ* βρεθήκανε ἀμέσως. Τοὺς ἀνακάλυψε δίχως νὰ πονοκεφαλιάσει καθόλου ὁ κ. Πρωθυπουργός.

— Τί νὰν τοὺς ζητᾶμε ὄξω αὐτοὺς τοὺς εἰδικούς, ἀφοῦ τοὺς ἔχουμε δῶ μέσα; Ὅλοι ὅσοι χρηματίσανε ὑπουργοὶ τῆς Παιδείας εἶναι εἰδικοὶ γι' αὐτὴ τὴ δουλιά, κ' ἡ ἐπιτροπὴ ἄς γίνει ἀπὸ τοὺς τέτιους.

Σύφωνα λοιπὸν μὲ τὴ θεωρία τοῦ κ. Ράλλη, ἄμα γίνει κανεὶς ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ἀποχτᾶ εἰδικότητα γιὰ τά 'Εκπαιδευτικά, καθὼς κι ἄμα γίνει ὑπουργὸς τῶ Ναυτικῶ γιὰ τὰ Ναυτικά. Ὁ κ. Βουδούρης λ. χ. εἶναι εἰδικώτατος καὶ μπορεῖ νὰ κυβερνήσει καὶ τὸν Ἐγγλεζικὸ στόλο ὁδηγῶντας τον ἴσαμε τὴ Χαλκίδα, καθὼς ὁδήγησε ἄλλοτε τὸν Ἑλληνικὸ στόλο σὲ παραμονὲς Δημαρχικῶν ἐκλογῶν.

ΓΑΛΑΖΙΑ

Σὰ σύγνεφο τοῦ πρόσωπου ἡ ὁλόγλυκη ἀσπράδα,
σὰν οὐρανὸς τοῦ μεταξιοῦ ἡ ὀμορφιὰ ἡ πλασμένη·
θέλει καθάριος νὰ ἁπλωθῇ, μὰ πιὸ καθάριος μένει
στῆς ὄψης τῆς ὁλόλευκης τὴ θαυμαστὴ λαμπράδα.

Ἐνίκησε τὸ σύγνεφο τὴ γαλανὴ χλωμάδα.
Ὦ! τῶν στηθιῶν ἡ διάφανη κι' ἀραχνοϋφασμένη
ἡ μουσουλῖνα, μεταξιοῦ φάντασμα ποῦ πεθαίνει,
δείχνει σὰν ὄνειρου σκιὰ μιὰ ρόδινη ὀμορφάδα.

Τριανταφυλλένιο ἀνθόγαλα τοῦ στήθους τὰ λουλούδια
ψάλλουν τῆς σάρκας θρίαμβους σ' ἁρμονικὰ τρα-
[γούδια,
κ' ἡ λύρα ἡ ἐλεφάντινη τοῦ πόθου αὐτὰ τονίζει.

«Γίνε κουρέλι, ἀχνόπλασμα, νεκρὸ σωριάσου κάτου.
Σ' ὀνειρεμένες ὀμορφιὲς ὁ Ἔρωτας χαρίζει
ἀγνοὺς κι' ἀμάραντους ἀνθοὺς τὰ ὁλόθερμα φιλιά του».

ΑΟΕΓΓΡΙΝ

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
ΣΤΑ „ΠΕΤΑΧΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΑ"

Τοῦ ἀριθ. 153 τοῦ «Νουμᾶ»

Τὸ φύλλο 148 τοῦ «Νουμᾶ» εἶχε δημοσιεύσει ἕνα λόγο μου μὲ ὑπόθεση μιὰ μικρὴ προσπάθεια γιὰ κοινωνικὴ καλλιτέρεψη στὴν ὁποία συνεργάζουμαι. Μὲ τὴ λευτεριὰ ποῦ παίρνουν ὄχι μοναχὰ οἱ ποιητὲς μὰ καὶ οἱ ρήτορες θέλησα νὰ φαιδρύνω τὰ λόγια μὲ μιὰ παρένθεση λίγο ποιητική, λίγο ἱστορική. Δὲν μοῦ πέρασε διόλου ἀπὸ τὸ νοῦ, σᾶς βεβαιώνω, νὰ κάμω ἀνακάλυψες στὸν κάμπο τῆς ἐπιστήμης, ποῦ δὲν ἔχει καὶ ἀνάγκη ἀπὸ τὴ μικρότητά μου. Μὰ νά, ποῦ ἡ ἀθῶα αὐτὴ παρένθεση σκανδάλισε ἕναν τρανὸ κριτικὸ ποῦ ζεῖ στὴ Λόντρα μέτα καὶ μᾶς σφενδονίζει ἀπὸ κεῖθε πέρα κάμποσες σοφὲς ἐπίκρισες καὶ πατριωτικὲς ὀρμήνιες. Φχαριστῶ καὶ σκέφτουμαι νὰ δράξω τὴ σπάνια καὶ τιμητικὴ περίσταση ἀπαντῶντας δυὸ λόγια σὲ ἕνα λόγιο ποῦ βρίσκεται σὲ τέτοια μεγαλούπολη· τὸ πρᾶμα ἄλλαζε ἐὰν ἔζοῦσε μονάχα σὲ μιὰ μικρὴ πολιτεία, λόγου χάρη στὴ μικροσκοπικὴ Λακεδόνια. (Πολίχνη Ἰταλικὴ 3000 κατοίκων. Κοίταξε «Πεταχτὰ καὶ σύντομα» «Νουμᾶ» ἀριθ. 153).

Μπαίνω ἀμέσως στὸ θέμα. Ποῦ βρῆκε ὁ κριτικός μου στὸ λόγο μου ἐκεῖνο πῶς τὴ μετάφραση τοῦ Ἰωνᾶ τὴν κάμανε οἱ Ἑβραῖοι τοῦ νησιοῦ μας; Τέτοιο πρᾶμα δὲν εἶπα· ἔτσι τὸ παραμύθι ὄχι μονάχα δὲ «*χόντρυνε στὴν ἔκδοσή μου*» καθὼς λέγει, μὰ οὔτε ἀναφέρεται ὁλότελα. Εἶπα μὲ πολὺ δόση σκεπτικισμοῦ καθὼς μαντεύει ὁ ἀναγνώστης τὸ ἑξῆς· ««*Ἔχω διαβάσῃ μιὰ φορὰ*» ὅτι τὸ πρῶτο κείμενο εἰς ρωμέϊκη γλῶσσα βρισκεται στὸ Ὄξφορδ καμωμένο «*γιὰ τοὺς Ἑβραίους*» τῆς Κερκύρας. Τὰ δυὸ νοήματα ἔχουν διαφορά, μάλιστα γιὰ ἕναν κριτικὸ ποῦ τὰ ψιλοκοπανίζει ὅλα. Τὴν εἴδηση τὴν εἶχα διαβάσει στὴν ἱστορία «τῆς Ἑβραϊκῆς Κοινότητος τῆς Κερκύρας» τοῦ Ρωμανοῦ ποῦ τὴν ἔμαθε ἀπὸ τὸν κ. Λάμπρο, ὁ ὁποῖος ἀπὸ μέρος τὴν εἶχε λάβει ἀπὸ τὸν βιβλιοθηκάριο τοῦ Ὄξφορδ κ. Νεϊμπάουερ. Τὸ πειὸ νόστιμο εἶναι ποῦ ὁ ἴδιος ὁ κριτικὸς ποῦ τώρα ἀστράφτει καὶ βροντάει, ἐργάστηκε ἀρκετὰ γιὰ τὴ διάδοση τῆς εἰδησης, ἀκριβῶς καθὼς τὴν ἔδωσα γώ, μὲ τὴ μετάφραση ποῦκαμε σὲ μιὰ ἐβρωπαϊκὴ γλῶσσα, τῆς ἱστορίας τοῦ Ρωμανοῦ· ἀλήθεια πῶς δὲν εἶχε πάει ἀκόμα στὸ Ὄξφορδ νὰ δῇ τὸ περίφημο κείμενο.

Βρίσκει τόντις κανεὶς τὸ μπελᾶ του ὅτα δὲν πάει ἐπὶ τόπου γιὰ ἔρευνες. Νὰ λόγου χάρη ὁ ἀκριβολόγος κριτικός μας γιὰ νὰ μὴ γνωρίζῃ τὸ Βόλο ἔχει γράψει πῶς οἱ ἐκεῖ Ἑβραῖοι μιλοῦν ἑλληνικὰ ἐνῶ εἶναι ἱσπανόφωνοι. Ὁ ἴδιος μᾶς δίνει τώρα σὰν κάτι κάτι καινούργιο ποῦ τὸ ἀνακοινώνει αὐτὸς πρῶτα καὶ ἄξιο νὰ ξιππάτῃ καὶ τὸν κ. Καρκπάνο (τόνομα ἑνὸς ὑπουργοῦ πιάνει πάντα θέση) ὅτι τὴν Ἄρτα τὴν λέγανε παλιόθε Καρνανία. Τὸ ἱστορικὸ κειλεποῦρι τῶβρε σὲ ἕνα ἑβρέϊκο βιβλίο τυπωμένο στὴν Πόλη τὸ 1537. Μὰ τοῦτο σᾶς λένε ποῦ τὸ ξέρουν ὅλοι οἱ Ἑβραῖοι τῆς Ἄρτας ποῦ ἀκόμα βάζουν στὰ ἑβραϊκα προικοσύμφωνά τους τὰ δυὸ ὀνόματα Ἄρτα καὶ Ἀκαρνανία. Τὴ διπλῆ ὀνομασία ὅμως δὲν τὴ ξέρουν οἱ χριστιανοὶ οἱ Ἀρτινοί, τουλάχιστο κεῖνοι ποῦ ρώτησα.

γιά. Ἐγὼ βυθισμένος σὲ σκέψες καθούμουνα πά' στὸ μουλάρι ἀσυναίσθητα, μηδὲ γύριζα νὰ δῶ πίσω μου κ' ἐκεῖνο σιγὰ σιγὰ προχωροῦσε. Ξάφνου σούρισμα στρηγγὸ τάραξε τῆς νύχτας τὴν ἡσυχία· τὸ μουλάρι μου ξαφνίστηκε καὶ μὲ τίναξε δέκα βήματα πέρα· ἄλλο σούρισμα ὅμοιο, ἀποκρίθηκε στὸ πρῶτο, τὸ ζῶ γύρισε πίσω κι ἄρχισε νὰ πηλαλάει σὰν ἀστραπὴ κατὰ τὸν κατήφορο. Ἐγὼ εἶχα πέσει πάνου σὲ μαλαπὰ χορτάρια καὶ δὲ χτύπησα ἄσκημα πούπετα, ὅμως τρόμαξα πολύ· σηκώθηκα νὰ δῶ γιὰ τὸν ἀγωγιάτη μου, μ' ἀντὶς ἐκεῖνον εἶδα μπρός μου δυὸ παλληκαράδες ἴσια μ' ἐκεῖ ἀπάνου ἁρματωμένους σὰν ἀστακούς, ποῦ λάμπαν τ' ἅρματά τους στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

— Καλησπέρα, παλληκάρι, μοῦ λέει ὁ ἕνας, ἔχεις κι ἄλλους συντρόφους ταξιδιῶτες;

Ὁ φόβος εἶχε παραλύσει τὰ μέλη μου κ' εἶχε πιαστεῖ ἡ φωνή μου· ἔτρεμα χεροπόδαρα καὶ χτυποῦσαν τά σαγόνια μου.

— Μὴ φοβᾶσαι δά τόσο, καλὸ παιδί, κ' ἐμεῖς ἀθρῶποι εἴμαστε· μοῦ λέει ὁ ἄλλος, καὶ σύνωρα ἦρθε κοντά μου καὶ σκαλίζοντας τὴ μέση μου καὶ τὶς τσέπες μου μὲ ρώτησε:

— Ἔχεις ἀπάνου σου κανὰ ὅπλο τίποτες;

Κ' ὕστερα πάλε εἶπε:

— Ἀμ δὲν ἔχεις δὰ μοῦτρα γιὰ ὅπλα, μόνε...

Ἔβγαλε κατόπι ἕνα κόκκινο μαντήλι κ' ἔδεσε μὲ δάφτο τὰ μάτια μου χωρὶς ἐγὼ ν' ἀντισταθῶ καθόλου. Ὕστερα μὲ φορτώθηκε ὁ ἕνας τους στὶς πλάτες του, μὲ παραγγείλανε νὰ μὴ βγάλω τσιμουδιά, μόνε νὰ τόνε βαστῶ γερά, καὶ ξεκινήσανε. Δὲν εἶχα δύναμη μηδὲ νὰ μιλήσω, ὄχι νὰ φωνάξω κιόλας!

Κάμποση ὥρα ἔτσι περπατούσανε, κ' ἐμένα ἡ καρδιά μου ἔτρεμε σὰν τοῦ πουλιοῦ στὰ νύχια τῆς γάτας· ὕστερα σταθήκανε μιά:

— Βάστα σφιχτὰ τώρα· μοῦ λέει ἐκεῖνος, ποὺ μὲ σήκωνε.

— Στάσου· λέει ὁ ἄλλος· κ' ἔνιωσα πῶς μὲ δέσανε μ' ἕνα σκοινὶ στὴ ῥάχη κείνου, ποὺ μὲ σήκωνε. Τότε μοῦ φάνηκε πῶς σκαρφαλώνανε πάνου σὲ βράχους, κι ἀπὸ καμιὰ πέτρα, ποὺ κυλοῦσε κάτ' ἀπ' τὰ πόδια τους, ἔκαμνε βουή, σὰ νἄπεφτε μέσ' σὲ ἄβυσσο γκρεμνοῦ.

Φαντάζεστε τὸ φόβο μου! Σὲ κομμάτι πάλε σταθήκανε, λύσανε τὸ σκοινὶ καὶ μ' ἀπιθώσανε κάτου.

Τότε μ' ἔπιασ' ἕνας ἀπ' τὸ χέρι, μὲ σήκωσε ὄρθιο καὶ μοῦ ψιθύρισε·

— Περπάτιε.

Ξετοπίσανε κατόπι κλαδιὰ καθὼς κατάλαβα ἀπ' τὸ θρὸ ποῦ κάνανε τὰ φύλλα καὶ μὲ πέρασαν ἀπ' ἀνάμεσα.

— Σκῦψε, μοῦ ψιθύρισε τώρα.

Ἔσκυψα καὶ μοῦ φάνηκε, πῶς περνοῦμε ἀπὸ τρύπα βράχου κι ὕστερα ἀπὸ καμπόσα βήματα,

— Κάτσε, μοῦ λέει.

Κάθησα· καὶ τότες μοῦλυσε τὸ μαντήλι ἀπ' τὰ μάτια μου. Ἔτριψα τὰ μάτια μου καὶ τ' ἄνοιξα καλά· σκοτάδι καταμούκαρο, οὔτε τὸ δάχτυλό μου δὲν ξεχώριζα. Σήκωσ' ἀπάνου τὸ κεφάλι μου καὶ κοίταξα ψηλά, ἡ ἴδια μαβρίλα, μηδὲ φεγγάρι, μηδ' ἄστρο κανένα. Κ' ἐπειδὴς αἰστάνομουν πῶς μὲ τριγύριζε καὶ μιὰ στενοχωρεμένη ἀτμοσφαῖρα, κατάλαβα πῶς δὲν εἴμουνα πλιὰ ὄξω στὸν ἀνοιχτὸν ὁρίζοντα. Ὡς τόσο δὲν κουνήθηκ' ἀπ' τὸν τόπο μου, ἡ τρομάρα παράλυνε τὰ κομμάτια μου.

Κανὰ τέταρτο τῆς ὥρας ἔμεινα ἔτσι στὴ θέση μου σὰ ναρκωμένος, μὰ γῦρο μου ἄκουγα σὰν ψυψουρισμούς, σὰν κρυφομίλήματα. Ὕστερα χρίτς! τρέβηξαν ἕνα σπίρτο κι ἄναψαν ἕνα κερί κ' ἔφεξε ὁ κόσμος. Τότες τινάχτηκα κ' ἐγὼ πάνου ὄρθιος καὶ κοίταξα γῦρο μου. Τὸ μέρος ἐκεῖνο εἴτανε σπηλιά, βραχοκουφάλα, κάμποσο ἁπλόχωρη. Στὸ βάθος ξάνοιξα μεριὲς μορφὲς σὰν ἐκεινῶνε, ποῦ μὲ φέρανε. Μπροστά μου στέκουνταν ἕνας φουστανελλᾶς μὲ μάβρο μαντήλι